Euroopan parlamentti
2024-2029

HYVÄKSYTYT TEKSTIT

P10_TA(2025)0314

Tansanian hyväksi toteutettavan toimintasuunnitelman rahoittaminen vuonna 2025

Euroopan parlamentin päätöslauselma 27. marraskuuta 2025 ehdotuksesta komission täytäntöönpanopäätökseksi Tansanian yhdistyneen tasavallan hyväksi toteutettavan toimintasuunnitelman rahoittamisesta vuonna 2025 (D110180/02 – 2025/2979(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon ehdotuksen komission täytäntöönpanopäätökseksi Tansanian yhdistyneen tasavallan hyväksi toteutettavan toimintasuunnitelman rahoittamisesta vuonna 2025 (D110180/02),

– ottaa huomioon naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineen – Globaali Eurooppa perustamisesta, päätöksen N:o 466/2014/EU muuttamisesta ja kumoamisesta sekä asetuksen (EU) 2017/1601 ja neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 480/2009 kumoamisesta 9. kesäkuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/947[1] (NDICI – Globaali Eurooppa -asetus) ja erityisesti sen 25 artiklan,

– ottaa huomioon asetuksen (EU) 2021/947 45 artiklassa tarkoitetun komitean 22. lokakuuta 2025 antaman lausunnon,

– ottaa huomioon yleisistä säännöistä ja periaatteista, joiden mukaisesti jäsenvaltiot valvovat komission täytäntöönpanovallan käyttöä, 16. helmikuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 182/2011[2] 11 artiklan,

– ottaa huomioon 8. toukokuuta 2025 antamansa päätöslauselman Tansanian suurimman oppositiopuolueen Chademan puheenjohtajan Tundu Lissun pidätyksestä ja vaarasta joutua teloitetuksi,

---

1 EUVL L 209, 14.6.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj.
2 EUVL L 55, 28.2.2011, s. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj.

– ottaa huomioon työjärjestyksen 115 artiklan 2 ja 3 kohdan,

– ottaa huomioon ulkoasiainvaliokunnan ja kehitysvaliokunnan työjärjestyksen 59 artiklan mukaisen yhteiskäsittelyn,

– ottaa huomioon ulkoasiainvaliokunnan ja kehitysvaliokunnan päätöslauselmaesityksen,

A. ottaa huomioon, että ehdotus komission täytäntöönpanopäätökseksi esiteltiin naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineen komitealle 22. lokakuuta 2025;

B. toteaa, että komission lähestymistapa ehdotuksessa komission täytäntöönpanopäätökseksi on virheellinen, koska siinä ei täysin kuvastu Tansanian demokratian ja ihmisoikeuksien viime vuosien heikko tila, erityisesti lokakuussa 2025 pidettyjen vilpillisten vaalien jälkeen; toteaa, että kun hallitus hajotti vaalien jälkeen järjestettyjä mielenosoituksia pitkälti yli 400 ihmistä sai surmansa ja sadat joutuivat syytteeseen maanpetoksesta;

C. toteaa, että Afrikan unionin vaalitarkkailuvaltuuskunta on arvostellut voimakkaasti Tansanian presidentinvaaleja, joissa vallassa oleva presidentti valittiin uudelleen näennäisellä 98 prosentin äänisaaliilla; toteaa, että Tansanian hallitus ei kutsunut EU:n vaalitarkkailuvaltuuskuntaa tarkkailemaan vaaleja, toisin kuin vuoden 2015 vaaleissa;

D. toteaa, että unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja, komission varapuheenjohtaja Kaja Kallas on ilmaissut Euroopan unionin puolesta vakavan huolen Tansaniaa vaalien jälkeen koetelleesta väkivallasta todeten, että ”vaalien alla tulleet tiedot sieppauksista ja katoamisista sekä väkivallasta olivat osoitus tasapuolisten toimintaedellytysten puuttumisesta ja rajoittivat kansalaisyhteiskunnan ja demokratian toimintamahdollisuuksia”;

E. ottaa huomioon, että Tansanian tärkeimmän oppositiopuolueen Chademan johtaja Tundu Lissu pidätettiin 9. huhtikuuta 2025 ja hänelle luettiin sittemmin syytteet maanpetoksesta sekä kolmesta väärien tietojen julkaisemista koskevasta rikoksesta kyberrikollisuuslain nojalla; ottaa huomioon, että Tansaniassa maanpetoksesta voidaan langettaa kuolemantuomio; toteaa, että EU vastustaa yksiselitteisesti kuolemanrangaistusta kaikissa olosuhteissa; panee merkille, että pian Lissun pidätyksen jälkeen Chadema-puolue suljettiin lokakuun 2025 presidentin- ja parlamenttivaalien ulkopuolelle, koska puolue kieltäytyi allekirjoittamasta vaalien menettelysääntöjä, ja että myös toiseksi suurimman oppositiopuolueen, muutoksen ja avoimuuden liiton (Alliance for Change and Transparency, ACT-Wazalendo) ehdokas Luhaga Mpina suljettiin pois vaaleista;

F. toteaa, että Tansanian hallitus ei ole toistaiseksi noudattanut ainuttakaan Euroopan parlamentin 8. toukokuuta 2025 antamassa

päätöslauselmassa esittämistä vaatimuksista, joita olivat esimerkiksi Tundu Lissun vapauttaminen välittömästi ja ehdoitta, oikeuslaitoksen uudistaminen, ihmisoikeustilanteen parantaminen ja vaaliuudistuksen aloittaminen;

G. toteaa, että Tansania on taantunut sitoumuksessaan edistää yhteisiä arvoja, periaatteita ja etuja, erityisesti kun on kyse ihmisoikeuksista, perusvapauksista, demokratiasta, oikeusvaltioperiaatteesta, hyvästä hallinnosta ja mahdollistavasta kansalaistoimintaympäristöstä, minkä lisäksi opposition edustajat, ihmisoikeuksien puolustajat, alkuperäiskansojen jäsenet, hlbtiq+ -aktivistit, toimittajat ja kansalaisjärjestöt ovat joutuneet yhä useammin sorron, mielivaltaisten pidätysten, väkivallan, hyökkäyksien ja ahdistelun kohteeksi, mikä ei ole NDICI – Globaali Eurooppa -asetuksen maantieteellisten ohjelmien ohjelmasuunnitteluperiaatteiden mukaista; toteaa, että Tansanian vaaleja seurannut kriisi on välitön uhka maan demokratialle, oikeusvaltiolle, ihmisoikeuksille ja perusvapauksille; toteaa, että näiden näkökohtien huomiotta jättäminen suunnittelu- ja ohjelmapäätöksissä tarkoittaa, että tällaisissa olosuhteissa tehdyt täytäntöönpanosäädöksiä koskevat päätökset ovat pätemättömiä;

H. toteaa, että EU tukee Tansanian digitaalista siirtymää merkittävästi investoimalla 4G- ja kuituoptiikkainfrastruktuuriin, sähköiseen hallintoon, digitaitoihin ja yksityisen sektorin kehittämiseen, ja että tarkoituksena on parantaa tiedon saatavuutta ja tukea avointa digitaalitaloutta; toteaa, että Tansanian viranomaiset ovat kuitenkin toimineet näiden tavoitteiden vastaisesti, kun ne määräsivät internetin käyttökatkoja ennen vaaleja ja uudestaan niiden jälkeisten levottomuuksien aikana, ja että nämä toimenpiteet heikensivät demokraattista osallistumista ja aiheuttivat uhkan, että EU:n tukemaa digitaalista infrastruktuuria käytetään väärin;

1. katsoo, että ehdotus komission täytäntöönpanopäätökseksi ylittää asetuksessa (EU) 2021/947 säädetyn täytäntöönpanovallan;

2. katsoo, että ehdotus komission täytäntöönpanopäätökseksi ei ole unionin oikeuden mukainen, sillä se on asetuksen (EU) 2021/947 tarkoituksen vastainen;

3. pitää myönteisenä, että komissio keskeytti täytäntöönpanopäätöstä koskevan ehdotuksen hyväksymisprosessin saatuaan tiedon Euroopan parlamentin huolenaiheista;

4. kehottaa komissiota peruuttamaan ehdotuksensa täytäntöönpanopäätökseksi ja toimittamaan komitealle uuden ehdotuksen, jossa huomioidaan esitetyt huolenaiheet, ja samalla varmistamaan, että mahdolliset muutokset eivät heikennä suoraan kansalaisjärjestöjen ja kansalaisyhteiskunnan tukemiseen osoitettua rahoitusta;

5. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle sekä jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille.